

Förvaltningsrätten i Jönköping
forvaltningsrattenijonkoping@dom.se

Ansökan om upphandlingsskadeavgift

Sökande

Konkurrensverket, Ringvägen 100, 118 60 Stockholm.

Motpart

Tibro kommun, 543 80 Tibro.

Saken

Upphandlingsskadeavgift enligt 21 kap. 1 § 3 lagen (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU).¹

Yrkande

Konkurrensverket yrkar att förvaltningsrätten enligt 21 kap. 1 § 3 LOU beslutar att Tibro kommun ska betala 1 900 000 (en miljon niohundrausen) kronor i upphandlingsskadeavgift.

¹ Upphandlingen av det aktuella avtalet påbörjades innan den 1 januari 2024. I enlighet med punkt 2 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2023:815) om ändring i lagen (2016:1145) om offentlig upphandling ansöker Konkurrensverket därför om upphandlingsskadeavgift i det här fallet. Se 21 kap. 2 § LOU (i lydelsen innan den 1 januari 2024). Se även prop. 2023/24:3 s. 66–67.

Grunder

1. Tibro kommun (Kommunen) har agerat i strid med annonseringsplikten i 10 kap. 1 § lagen (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU) genom att ingå avtal om skolskjuts (Tilläggsavtalet)² med Buss i Väst AB (Leverantören) utan att genomföra en annonserad upphandling, trots att det inte har förelegat förutsättningar för detta.

Bakgrund och omständigheter

2. Kommunen annonserade en upphandling avseende skolskjuts i november 2022. Upphandlingen omfattade schemalagda skolskjutsar och andra tillkommande resor för elever i förskoleklass, grundskola och särskola till och från anvisad skola i kommunen.
3. Av upphandlingsdokumenten framgår att samtliga bussar som används i uppdraget, vid avtalsstart och löpande under avtalsperioden, ska uppfylla kraven enligt avtalet. I upphandlingsdokumenten anges även att bussar som används för uppdragets utförande, vid avtalsstart och löpande under avtalstiden, ska ha en högsta ålder om tio år.³
4. Tre anbud inkom under anbudstiden. Kommunen meddelade beslut om tilldelning den 30 januari 2023, och avtal undertecknades slutligt den 2 mars 2023 (Ursprungsavtalet).⁴ Beräknad avtalsstart var den 1 augusti 2023, och avtalstiden är 2023-08-01–2027-07-31. Upphandlingens totala värde (exklusive mervärdesskatt) uppskattades till 26 889 524 kronor.⁵
5. Efter tilldelningen av kontraktet tog Kommunen emot ett brev från Leverantören i vilket angavs att den tänkta planen avseende bussar behövde omarbetas på grund av fordonsbrist i branschen, på så sätt att Leverantören skulle gå från att använda nya bussar till begagnade bussar, vilket skulle kunna medföra avsteg från ålderskravet.⁶ Leverantören önskade genomföra uppdraget med en alternativ fordonslösning som innebar ett avsteg från ålderskravet avseende fyra av sex bussfordon.
6. Leverantörens brev resulterade i Tilläggsavtalet. Enligt detta beviljar Kommunen dispens från kravet på att bussarna som används enligt Ursprungsavtalet inte får vara äldre än tio år. Dispens beviljas för tiden 2023-08-01–2024-12-31 och enligt Leverantörens förslag. Detta innebär att tre

² Bilaga 1.

³ Bilaga 2, p. 4.5.1.

⁴ Med undantag för information som är specifik för hur Leverantören avser att genomföra uppdraget och prisuppgifter samt ett tilläggsuppdrag med anledning av en ombyggnation av en skola, framgår innehållet i Ursprungsavtalet av upphandlingsdokumentet i de delar detta inte innehåller information som specifikt avser upphandlingsförfarandet.

⁵ Bilaga 3, p. V.2.5.

⁶ Bilaga 4.

av sex bussar kommer att ha en ålder på 12–13 år och att en av sex bussar kommer att ha en ålder på 16 år vid avtalsstart. Tilläggsavtalet stipulerar också att Leverantören ska utge en ekonomisk kompensation för detta om 20 procent av den fasta fordonskostnaden, att regleras månadsvis i samband med fakturering.

7. Tilläggsavtalet undertecknades den 30 juni 2023. Det är det avtalet som ligger till grund för ansökan om upphandlingsskadeavgift.

Vad Kommunen har anfört

8. Kommunen har under utredningen inledningsvis angett sammanfattningsvis följande.
9. Kommunen fick i juni 2023 meddelande om att införskaffandet av fordon som uppfyllde ålderskravet till skolskjutsuppdragets start skulle misslyckas. Med tanke på tidsaspekten var det inte möjligt att genomföra en ny upphandling, och därtill fanns inga giltiga anbud för att fatta ett nytt tilldelningsbeslut, då giltighetstiden hade passerat sedan länge. Kommunen bedömde att den enda genomförbara lösningen för att säkerställa en fungerande skolskjuts till skolstarten i augusti var att teckna Tilläggsavtalet. Alternativet med en direktupphandling förkastades med tanke på upphandlingens värde. Tidsramen för dispensen enligt Tilläggsavtalet var att skapa förutsättningar för kommunen att genomföra en ny upphandling, om Leverantören inte kunde presentera en lösning på fordonssituationen inom rimlig tid.
10. Kommunen har som svar på den sammanfattande skrivelse med preliminär bedömning, som Konkurrensverket skickar till upphandlande myndighet inför en eventuell ansökan om upphandlingsskadeavgift, även anfört bland annat följande.
11. Kommunen gjorde, efter att ha fått brevet från Leverantören, en sondering för att se om det fanns andra leverantörer som kunde tillgodose kravet. Utfallet av sonderingen var mager, och inte heller andra tänkbara leverantörer kunde tillgodose kravet. Kommunen uppfattade då att det framstod som ett mycket tveksamt agerande att först direktupphandla tjänsterna, för att därefter genomföra en annonserad upphandling som det var tveksamt om någon leverantör skulle kunna uppfylla.
12. Kommunen ställdes inför yttre, oförutsägbara omständigheter som kommunen, trots skäligen omsorg i den ursprungliga kontraktstilldelningen inte rimligen hade kunnat förutse, med hänsyn till tillgängliga medel, det berörda projektets beskaffenhet och egenskaper, god praxis på det berörda området m.m. Därför bör reglerna ge kommunen möjlighet att anpassa

avtalet till dessa oförutsebara omständigheter utan ett nytt upphandlingsförfarande.

13. Anpassningen av avtalet är förenlig med bestämmelserna i LOU om ändringar av mindre värde och ändringar på grund av oförutsedda omständigheter eller, om dessa inte skulle vara tillämpliga, bestämmelserna i LOU om ändringar som inte är väsentliga.
14. Anpassningen av Tilläggsavtalet har skett genom beviljande av dispens från ett avtalsvillkor som inte är ovidkommande eller oväsentligt, men som inte har lyfts fram på ett sätt som har gjort det centralt i upphandlingen. Ålderskravet är ett villkor bland många andra. Upphandlingen avsåg fem bussar under tolv terminer, inklusive förlängningsår, samt en extra buss under en termin. Det handlar totalt om 61 bussterminer, och Tilläggsavtalet ger leverantören rätt till avsteg, mot minskad ersättning, från ett av åtskilliga avtalsvillkor. Ändringen, en tidsbegränsad dispens, avser således mindre än sjättedel av den totala volymen och mindre än en procent av upphandlingens uppskattade värde.
15. I förarbetena nämns som exempel på vad som omfattar avtalets övergripande karaktär frånfällande av krav eller avstående från att tillämpa ett väsentligt avtalsvillkor avseende vite, vilka till sin karaktär innebär att den ekonomiska jämvikten förändras till förmån för leverantören. Det har i det aktuella fallet inte varit fråga om en sådan förändring av den ekonomiska jämvikten, och det har inte heller varit fråga om något annat än tjänsten skolbussresor, och några "dramatiska förändringar av parternas förpliktelser" har det inte heller varit fråga om.
16. Upphandlingens övergripande karaktär är och har varit en tjänsteupphandling i form av skolskjuts med buss, och Tilläggsavtalet har inte inneburit att de tjänster som har upphandlats har ersatts med något annat.

Upphandlingens karaktär samt tröskelvärde och direktupphandlingsgräns

17. LOU omfattar de åtgärder som vidtas av upphandlande myndigheter i syfte att anskaffa varor, tjänster eller byggtreprenader genom tilldelning av kontrakt.⁷
18. Ett kontrakt i LOU:s mening är ett skriftligt avtal med ekonomiska villkor som ingås mellan en eller flera upphandlande myndigheter och en eller flera leverantörer.⁸ Med ekonomiska villkor avses att den upphandlande

⁷ 1 kap. 2 § LOU.

⁸ 1 kap. 15 § LOU.

myndigheten erhåller en prestation mot vederlag, och att prestationen är av direkt ekonomiskt intresse för den upphandlande myndigheten.⁹

19. Den bakomliggande annonserade upphandlingen omfattade schemalagda skolskjutsar samt andra tillkommande resor för elever i förskoleklass, grundskola och särskola till och från anvisad skola i kommunen. Upphandlingen har genomförts som ett öppet förfarande i enlighet med LOU. I uppdraget ingick att elever skulle hämtas och avlämnas på fastställda start- och sluttider utmed angivna linjer.
20. Avtalet utgör ett tjänstekontrakt.¹⁰ I den annonserade upphandlingen angavs huvudsaklig CPV-kod vara 60130000 Passagerartransport på väg för särskilda ändamål. Även CPV-koderna 60100000 Vägtransporter och 60120000 Taxitjänster angavs. Konkurrensverket har inte funnit skäl att ifrågasätta Kommunens uppgifter om tillämpliga CPV-koder.
21. Den annonserade upphandlingen avser inte tjänster som omfattas av bilaga 2 till Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG (LOU-direktivet). Därmed kan inte heller Tilläggsavtalet avse tjänster som omfattas av bilaga 2 till LOU-direktivet.
22. Vid tidpunkten för ingåendet av Tilläggsavtalet var tillämplig direktupphandlingsgräns 700 000 kronor, och tillämpligt tröskelvärde var 2 236 731 kronor.

Upphandlingens värde

23. Upphandlingar som omfattas av LOU:s tillämpningsområde ska som huvudregel annonseras, så att alla potentiella leverantörer får samma förutsättningar att lämna anbud i upphandlingar.¹¹
24. Värdet av en upphandling är det totala belopp som, enligt den upphandlande myndighetens uppskattning, ska betalas enligt de varukontrakt, tjänstekontrakt eller byggentreprenadkontrakt som ingår i upphandlingen. När värdet bestäms ska options- och förlängningsklausuler som anges i något av upphandlingsdokumenten inbegripas som om de hade utnyttjats. Vidare ska de premier och ersättningar som den upphandlande myndigheten planerar att betala till anbudssökande eller anbudsgivare räknas in i värdet.¹²

⁹ Se mål C-451/08, Helmut Müller, EU:C:2010:168, p. 48–49.

¹⁰ 1 kap. 21 § LOU.

¹¹ Jfr 10 kap. 1 § LOU.

¹² 5 kap. 3 § LOU.

25. Tilläggsavtalet utgör en ändring av Ursprungsavtalet. Tilläggsavtalet innebär att Leverantören har getts möjlighet att genomföra Ursprungsavtalet med dispens från ålderskravet mot avdrag för den minskning av ersättningen som ska ske enligt Tilläggsavtalet.
26. Kommunen har under utredningen uppgett att det uppskattade värdet av ändringen är 255 000 kronor. Det är oklart hur Kommunen har kommit fram till värdet på den ekonomiska compensation som ska utgå enligt Tilläggsavtalet. Det saknar dock enligt Konkurrensverkets uppfattning betydelse om värdet är högre för att i det konkreta fallet avgöra frågan om Kommunen har brutit mot annonseringsplikten. Konkurrensverket utgår därför i bedömningen från att värdet på ändringen uppgår till minst 255 000 kronor.
27. Därmed kan det sammanlagda värdet av upphandlingen *efter* ändringen beräknas uppgå till 26 634 524 kronor. Värdet överstiger tillämpligt tröskelvärde, och eftersom kontraktets värde överstiger tillämpligt tröskelvärde skulle upphandlingen enligt huvudregeln ha annonserats, om det inte på grund av andra omständigheter har funnits skäl att göra undantag från den.¹³

Ändringar av kontrakt och ramavtal

28. Kommunen har anfört att den har gjort en tillåten ändring av det upphandlade avtalet, och att det därför inte har funnits en skyldighet att genomföra en annonserad upphandling med anledning av ändringen.

Rättsliga förutsättningar

29. Principen om likabehandling och den skyldighet att lämna insyn som följer, utgör hinder för den upphandlande myndigheten och leverantören att efter tilldelningen av ett avtal ändra bestämmelserna i avtalet så att det uppvisar betydande skillnader i förhållande till bestämmelserna i det ursprungliga kontraktet.¹⁴
30. Upphandlade avtal får därför i princip inte ändras utan att det genomförs en ny upphandling. I vissa fall är det dock tillåtet, och det finns i LOU bestämmelser om förutsättningarna för att ändra ett kontrakt eller ramavtal som omfattas av bestämmelsernas tillämpningsområde (ändringsbestämmelserna).

¹³ 10 kap. 1 § LOU.

¹⁴ Se bland annat mål C-526/17, Kommissionen mot Italien, EU:C:2019:756, p. 58–59 och där angivna rättsfall, HFD 2016 ref. 85 samt prop. 2015/16:195 s. 842 f. och 1127 f.

31. Ändringsbestämmelserna genomför bestämmelser i upphandlingsdirektivet¹⁵, som i sin tur delvis utgör en kodifiering av EU-domstolens rättspraxis.¹⁶ En ändring av ett kontrakt eller ramavtal som omfattas av de direktivstyrda bestämmelserna förutsätter att någon av ändringsbestämmelserna är tillämplig.¹⁷
32. Enligt 17 kap. 8 § LOU får ett kontrakt eller ett ramavtal ändras utan en ny upphandling om ändringen görs med stöd av någon av bestämmelserna i 17 kap. 9–14 §§ LOU. Ändringsbestämmelser är uttömmande.¹⁸ En ändring utan stöd av i dessa bestämmelser utgör med andra ord en otillåten direktupphandling.¹⁹
33. EU-domstolens rättspraxis innebär att en ändring i ett avtal under avtalstiden kan godtas utan en ny konkurrensutsättning om potentiella leverantörer har haft lika möjlighet att vid tiden för anbud inse att en sådan ändring skulle kunna komma i fråga och att då beakta detta. Den likabehandlingsprincip som gäller inom upphandlingsrätten är således av avgörande betydelse.²⁰
34. Kommunen har åberopat dels att ändringen är av mindre värde och därmed tillåten enligt 17 kap. 9 § LOU, dels att ändringen beror på omständigheter som den varken förutsåg eller borde ha förutsett vid beslutet att tilldela kontraktet och därmed tillåten enligt 17 kap. 12 § LOU. Kommunen har också anfört att 17 kap. 14 § LOU, avseende ändringar som inte är väsentliga, är tillämplig.
35. Tillämpningen av såväl 17 kap. 9 § som 17 kap. 12 § förutsätter att ändringen inte ändrar kontraktets eller ramavtalets övergripande karaktär. Om ändringen medför att kontraktets eller ramavtalets övergripande karaktär ändras är ändringen således inte tillåten även om dess värde ligger under de angivna gränserna eller om det har varit fråga om oförutsebara omständigheter.
36. Vad som avses med kontraktets eller ramavtalets övergripande karaktär framgår i viss mån av uttalanden i skälen till LOU-direktivet. Av skäl 109 i LOU-direktivet framgår att en ändring inte är tillåten om ändringen leder till att den övergripande upphandlingen får en annan karaktär, exempelvis genom att de byggentreprenader, varor eller tjänster som upphandlats ersätts

¹⁵ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG.

¹⁶ Se artikel 72 upphandlingsdirektivet samt prop. 2015/16:195 s. 843 f; EU-domstolens rättspraxis bygger i sin tur på de grundläggande upphandlingsprinciperna; jfr bland annat mål C-454/06, Presstext Nachrichtenagentur GmbH mot Österrike, EU:C:2008:351.

¹⁷ 17 kap. 8 § LOU.

¹⁸ Prop. 2015/16:195 s. 850, 1127 och 1273.

¹⁹ Prop. 2015/16:195 s. 1127.

²⁰ HFD 2016 ref. 85 och där angivna rättsfall.

med något annat eller genom att typen av upphandling förändras i grunden, eftersom man i en sådan situation kan anta att resultatet skulle ha påverkats. Ett kontrakts eller ramavtals övergripande karaktär kan ändras även om ändringen inte är stor i ekonomisk mening. Så kan vara fallet om den upphandlande myndigheten frångår ett krav som har ställts i upphandlingen eller avstår från att tillämpa ett väsentligt avtalsvillkor, t.ex. avseende vite.²¹ Utgångspunkten är att potentiella leverantörer ska kunna utgå ifrån att de krav som ställs av den upphandlande myndigheten är så viktiga att den som anser sig inte kunna uppfylla kraven avstår från att lämna ett anbud.²²

Tilläggsavtalet utgör inte en tillåten ändring av det upphandlade avtalet

37. Av tilläggsavtalet framgår att Kommunen, på förfrågan från Leverantören, ändrade ett krav i det ursprungliga kontraktet. Kravet som ändrades avser åldern på de bussar som skulle användas för skolskjuts.
38. Konkurrensverket konstaterar att det i upphandlingar av skolskjuts är vanligt förekommande att ställa krav på åldern på bussar.²³ Konkurrensverket noterar även att ska-krav avseende åldern på bussar tycks vara ett centralt krav i sådana upphandlingar och att det inte är ovanligt att kravet ska upprätthållas under hela avtalstiden.
39. Genom att Kommunen frångick kravet på att bussarna skulle ha en ålder om högst tio år, har den gjort avsteg från tillämpningen av ett centralt krav och avtalsvillkor. Ändringen avser en omförhandling av kontraktens grundläggande villkor. Detta visar följaktligen på en avsikt från parternas sida att omförhandla väsentliga villkor i kontraktet.²⁴ Det har inte varit möjligt att vid tiden för anbud inse att den aktuella ändringen hade kunnat aktualiseras. Det kan antas att resultatet i den annonserade upphandlingen skulle ha påverkats om ändringen hade varit känd från början.
40. I bedömningen har Konkurrensverket beaktat att ålderskillnaden mellan de bussar som omfattas av tilläggsavtalet och den åldersgräns som angavs som ett krav i upphandlingen är relativt stor (se p. 6). Till det kommer att Leverantören har funnit det lönsamt att nöja sig med minskad ersättning för att använda äldre bussar, vilket talar för att även andra potentiella anbudsgivare hade kunnat finna det lönsamt och därmed hade kunnat lämna anbud. Av Leverantörens uppgifter framgår också att den normala leveranstiden för nya bussar var sådan att det redan vid tidpunkten för upphandlingen måste ha varit känt för leverantören att det, även utan det speciella omvärldsläget, inte var möjligt att uppfylla ålderskravet vid

²¹ Prop. 2015/16:195 s. 850.

²² HFD 2016 ref. 37 I och II.

²³ Bilagor 5–7.

²⁴ Se mål C-454/06, Pressetext Nachrichtenagentur GmbH mot Österrike, EU:C:2008:351, p. 34–35.

inledningen av uppdraget. Det finns därför skäl att anta att även andra leverantörer har känt till att det inte har varit möjligt att lösa kravet genom en anskaffning av nya bussar först i samband med en eventuell tilldelning av kontraktet. Även detta kan antas ha påverkat andra leverantörers möjlighet och vilja att delta i upphandlingen.

41. Bilden av att det hade varit möjligt för andra anbudsgivare att lämna anbud i den annonserade upphandlingen, om de nya villkoren hade gällt i den, stärks av bifogad skrivelse från ett konkurrerande bussbolag (Konkurrenten).²⁵ Konkurrenten har lämnat synpunkter på Kommunens och Leverantörens förfarande, vilket Konkurrensverket inte finner är relevant för detta mål. Däremot framgår av skrivelsen att ålderskravet avseende bussarna som ställdes i upphandlingen var avgörande för Konkurrentens beslut att avstå från att lämna anbud. Kommunen har beretts tillfälle att yttra sig över skrivelsen och har förutom ett eget yttrande gett in yttrande från Leverantören.²⁶ Av dessa yttranden framgår att såväl Kommunen som Leverantören i huvudsak har invändningar mot Konkurrentens beskrivning av deras förfarande. Det framgår dock av dessa yttranden inte något som ger anledning att ifrågasätta att de ändrade villkoren hade påverkat Konkurrentens möjligheter att delta i den upphandling som ledde fram till Ursprungsavtalet.
42. Mot bakgrund av detta måste kontraktet anses ha ändrats på ett sådant sätt att det ändrade kravet, om det hade ingått i den ursprungliga upphandlingen, skulle kunna ha medfört att andra anbud hade ingått i utvärderingen eller att ytterligare leverantörer skulle ha deltagit i upphandlingen.²⁷ Ändringen leder med andra ord till att konkurrensen vid tidpunkten för upphandlingen har snedvridits till nackdel för övriga befintliga och potentiella anbudsgivare.
43. Konkurrensverket menar, mot bakgrund av det anförda, att det upphandlade avtalets övergripande karaktär har ändrats. De anförda omständigheterna medför också att ändringen måste anses vara väsentlig i den mening som avses i 17 kap. 14 § andra stycke 1 LOU.
44. Konkurrensverket konstaterar därmed att det har genomförts en ändring av kontraktet i fråga som inte har varit tillåten. Några andra skäl för att göra undantag från kravet på annonserad upphandling har varken åberopats eller framkommit. Även med de snäva tidsramar som har funnits, torde det ha varit möjligt att till exempel genomföra upphandlingen genom ett påskyndat

²⁵ Bilaga 8 (Konkurrenten har till skrivelsen bifogat excel-filer, som Konkurrensverket har omvandlat till pdf-filer för denna ansökan).

²⁶ Bilaga 9.

²⁷ Jfr mål C-454/06 Pressetext, EU:C:2008:351. Se även mål C-526/17, Kommissionen mot Italien, EU:C:2019:756, p. 58 och däri anmärkta rättsfall.

förfarande. Kommunen har således saknat stöd i LOU för att genomföra den aktuella ändringen utan att genomföra en annonserad upphandling.

Upphandlingsskadeavgift

Rättsliga förutsättningar

45. Vid en otillåten direktupphandling får allmän förvaltningsdomstol, efter ansökan från Konkurrensverket, besluta att en upphandlande myndighet ska betala en upphandlingsskadeavgift.²⁸
46. Det finns inga krav på att den upphandlande myndigheten ska ha agerat med uppsåt eller av oaktsamhet för att en avgift ska kunna dömas ut. Bristande kännedom om gällande rätt eller missförstånd om lagens innehåll utgör inte heller någon ursäkt för en överträdelse.²⁹
47. En upphandlingsskadeavgift ska uppgå till lägst 10 000 kronor och högst tio miljoner kronor. Avgiften får inte överstiga tio procent av upphandlingens värde.³⁰
48. När sanktionsvärdet för en överträdelse ska fastställas tas hänsyn till såväl försvårande som förmildrande omständigheter. Bland annat beaktas hur klar överträdelsen kan anses vara. Detta eftersom omständigheten att exempelvis rättsläget är oklart kan påverka sanktionsvärdet i sänkande riktning. Överträdelsen ses i sådana fall som mindre allvarlig. Däremot kan sanktionsvärdet anses högre om ett avtal löper under en förhållandevis lång tid eller avser ett högt värde. Även förhållanden hos den upphandlande myndigheten som exempelvis ett upprepat beteende att genomföra otillåtna direktupphandlingar kan ses som en försvårande omständighet. Att en upphandlande myndighet har drabbats av andra negativa ekonomiska konsekvenser till följd av överträdelsen kan dock i vissa fall ses som en förmildrande omständighet.³¹ Otillåtna direktupphandlingar är en av de allvarligaste överträdelserna inom upphandlingsområdet och sanktionsvärdet ska därför ofta vara högt.³²
49. Om det rör sig om ett ringa fall ska någon avgift inte beslutas. Avgiften får efterges om det finns synnerliga skäl.³³

²⁸ 21 kap. 1 § 3 LOU.

²⁹ Se prop. 2009/10:180 del 1 s. 193 och 368.

³⁰ 21 kap. 4 § LOU.

³¹ Se prop. 2009/10:180 del 1 s. 197–198 och 369–370.

³² Se prop. 2009/10:180 del 1 s. 197 och jfr exempelvis HFD 2014 ref. 69 och Kammarrätten i Göteborgs domar av den 20 november 2014 i mål nr 4402-14 och den 2 december 2014 i mål nr 4915-13.

³³ 21 kap. 5 § LOU.

Konkurrensverkets bedömning

50. Som framgår av ovanstående har Konkurrensverket bedömt att det sammanlagda värdet av upphandlingen efter ändringarna uppgår till 26 634 524 kronor. Det medför att upphandlingsskadeavgiften avseende avtalet kan uppgå till högst 2 663 452 kronor (26 634 524 kronor x 0,1).
51. I detta fall är fråga om en otillåten direktupphandling, vilket i sig talar för ett högt sanktionsvärde.
52. Såvitt framkommit under utredningen föreligger inte några förmildrande omständigheter som bör inverka på sanktionsavgiften.
53. Med hänsyn till ovan bedömer Konkurrensverket att 1 900 000 kronor utgör en proportionerlig sanktion för den otillåtna direktupphandlingen.

Tidsfristen för Konkurrensverkets ansökan

54. En ansökan om upphandlingsskadeavgift ska ges in till förvaltningsrätt inom ett år från att avtalet som ansökan avser ingicks. Avtalet slöts den 30 juni 2023, och ansökan ska ges in senast den 30 juni 2024. Ansökan har således getts in i tid.

Angående sekretess

55. Upplysningsvis framgår av Kommunens missiv till den skrivelse som har bifogats ansökan som bilaga 9, att Leverantören har önskat om sekretess på sitt underlag, så långt det går. Konkurrensverket har emellertid inte funnit att Leverantörens skrivelse innehåller sådana uppgifter som omfattas av de sekretessbestämmelser som verket ska tillämpa.

Ansökan i original undertecknas inte egenhändigt.

Marie Östberg
chefsjurist

Stefan Olsen Siri
processråd

Bifogas

Bilaga 1 – Tilläggsavtalet

Bilaga 2 – Upphandlingsdokument

Bilaga 3 – Meddelande om tilldelning av kontrakt

Bilaga 4 – Meddelande från Leverantören om fordonssituationen

Bilaga 5 – Upphandlingsdokument, Trollhättans kommun

Bilaga 6 – Upphandlingsdokument, Kumla kommun

Bilaga 7 – Upphandlingsdokument, Falköpings kommun

Bilaga 8 – Skrivelse med bilagor från konkurrerande bussbolag

Bilaga 9 – Yttrande från Kommunen och Leverantören